

Ti si moj heroj

Kako se deca mogu
boriti protiv
COVIDA-19!!

IASC
Inter-Agency Standing Committee

Kako je nastala priča “Ti si moj Heroj”

Ova priča je projekat Inter-Agency Standing Committee Reference Group on Mental Health and Psychosocial Support in Emergency Settings (IASC MHPSS RG). Projekat su podržali razni stručnjaci na globalnom i regionalnom nivou zemalja koje su članice Member Agencies of the IASC MHPSS RG, kao i roditelji, staratelji, učitelji i deca iz 104 zemlje. U globalnom istraživanju koje je sprovedeno na arapskom, engleskom, italijanskom, francuskom i španskom jeziku procenjene su dečje psiho-socijalne potrebe i mentalno zdravlje tokom pandemije COVID-19. Rezultati istraživanja pokazali su kojim temama se treba baviti u priči. Priča je pripovedana deci u više zemalja pogođenih COVID-19 pandemijom. Na osnovu povratnih informacija dece, roditelja i staratelja, priča je revidirana i ažurirana.

Više od 1700 dece, roditelja, staratelja i učitelja iz celog sveta podelilo je s nama svoja iskustva kako se nose s COVID-19 pandemijom. Veliko hvala ovoj deci, njihovim roditeljima, starateljima i učiteljima na učešću u našim istraživanjima i oblikovanju ove priče. Ovu priču kreirala su deca za svu decu sveta.

IASC MHPSS RG se zahvaljuje Heleni Patuck za pisanje teksta priče i ilustraciju slikovnice.

©IASC, 2020. Ova publikacija objavljena je pod licencom Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO license (CC BY-NC-SA 3.0 IGO; <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo>). U skladu s uslovima licence, dozvoljena je reprodukcija, prevod i adaptacija dela u nekomercijalne svrhe, pod uslovom da se na primeren način daje zasluga autorima i izvorima.

Uvod

“Ti si moj Heroj” je priča napisana za decu celog sveta koja su pogođena COVID-19 pandemijom.

Preporuka je da priču “Ti si moj Heroj” roditelj, staratelj ili učitelj pročita detetu ili manjoj grupi dece. Ne preporučujemo da deca sama čitaju priču bez podrške roditelja, staratelja ili učitelja. Dodatni vodič “Aktivnosti za heroje” (koji će biti objavljen naknadno) pruža podršku za razgovor o temama vezanim uz pandemiju COVID-19, ideje kako pomoći detetu da reguliše svoje emocije, kao i dodatne aktivnosti za decu koje su bazirane na priči.

Prevodi

Referentna grupa koordiniraće prevod priče na arapski, kineski, francuski, ruski i španski jezik. Kontaktirajte IASC Reference Group for Mental Health and Psychosocial Support (MHPSS) (mhps.refgroup@gmail.com) za koordinaciju prevoda na druge jezike. Svi prevodi biće objavljeni na IASC Reference Group internetskim stranicama.

Svi završeni prevodi biće objavljeni na veb lokaciji IASC referentne grupe. Ako kreirate prevod ili adaptaciju ovog dela, imajte u vidu:

- Nije dopušteno da dodate svoj logotip (ili logo agencije).
- U slučaju prilagođavanja (tj. promena u tekstu ili slikama) upotreba IASC logotipa nije dozvoljena. U bilo kojoj upotrebi ovog dela, ne bi trebalo da se sugeriše da IASC podržava bilo koju određenu organizaciju, proizvode ili usluge.
- Trebali biste licencirati svoj prevod ili adaptaciju pod istom ili jednakom licencom Creative Commons. Predlaže se CC BI-NC-SA 4.0 ili 3.0. Ovo je lista kompatibilnih licenci: <https://creativecommons.org/sharing-your-work/licensing-considerations/compatible-licenses>
- Na jeziku prevoda treba dodati sledeće odricanje odgovornosti: „„ Ovaj prevod / adaptaciju nije stvorio Inter-Agency Standing Committee (IASC). IASC nije odgovoran za sadržaj ili tačnost ovog prevoda / adaptacije. Originalno englesko izdanje “Inter-Agency Standing Committee. My Hero is You: How Kids Can Fight COVID-19! Licenca: CC BI-NC-SA 3.0 IGO će biti obavezujuće i verodostojno izdanje. “

Prevod na srpski jezik: Danijela Krunić, logoped (Srbija)
Leda Filipović, logoped (Crna Gora)

Sarina mama je njen heroj jer je najbolja mama i najbolja naučnica na svetu. Ali ni Sarina mama ne može da pronade lek za koronavirus.

“Kako COVID-19 izgleda?” pita Sara svoju mamu.

“COVID-19 ili koronavirus toliko je mali da ga ne možemo videti,” reče njena mama. “Prenosi se kada zaražene osobe kašlju, kijaju, dodiruju ljude ili predmete oko sebe. Osobe koje su bolesne dobiju temperaturu, kašlju i teško dišu.”

“Znači, ne možemo da se borimo protiv njega jer ne možemo da ga vidimo?” pitala je Sara.

“Možemo da se borimo protiv njega,” reče Sarina mama. “Zato treba da budeš bezbedna, Saro. Svi mogu da se razbole i svi mogu da pomognu u borbi protiv njega. Deca su posebna i ona takođe mogu da pomognu. Moraš da ostaneš kod kuće na sigurnom. Treba da budeš moj heroj.”

Te noći Sara je ležala u krevetu i uopšte se nije osećala kao heroj. Osećala se uznemireno. Želela je da ide u školu, ali njena škola je bila zatvorena. Želela je da vidi svoje prijatelje, ali to nije bilo sigurno. Sara je želela da koronavirus prestane da plaši njen svet.

“Heroji imaju super moći” rekla je sama sebi i zatvorila oči da spava. “A šta ja imam?”

Odjednom je nežan glas prošaputao njeno ime u tami.

“Ko je tamo?” Sara je šapnula.

“Šta ti je potrebno da postaneš heroj, Saro?” glas je upitao.

“Treba da pronadem način da svoj deci sveta ispričam kako da zaštite sebe i sve druge ljude...” reče Sara.

“Dobro, šta ti je potrebno od mene?” upita glas.

“Treba mi nešto što može da leti... nešto sa snažnim glasom... i nešto što može da pomogne!”

Uz bljesak, nešto fantastično mesečina je obasjala...

“Šta si ti?” upita Sara.

“Ja sam Ario,” rekao je.

“Nikada pre nisam videla Aria,” reče Sara.

“Ali, svo vreme sam bio ovde,” reče Ario.
“Dolazim iz tvog srca.”

“Ako imam tebe... onda mogu svoj deci sveta ispričati o koronavirusu!” reče Sara.
“I ja mogu biti heroj! Ali čekaj, Ario, da li je sigurno putovati dok je koronavirus oko nas?”

“Samo sa mnom, Saro,” reče Ario. “Ništa ti se loše ne može dogoditi dok si sa mnom.”

Sara se popela na Arieva leđa i zajedno su poleteli kroz prozor njene spavaće sobe prema noćnom nebu. Leteli su prema zvezdama i pozdravili Mesec.

Dok se sunce dizalo, sleteli su u divnu pustinju pored piramida gde se igrala grupa dece. Radosno su povikali i mahnuli Sari i njenom Ariu.

“Dobrodošli, ja sam Salem!” povikao je jedan dečak. “Šta radite ovde? Oprostite, ne možemo doći bliže. Moramo ostati udaljeni barem jedan metar!”

“Zato smo i mi ovde!” kaže Sara. “Ja sam Sara, a ovo je Ario. Jeste li znali da deca mogu zaštititi svoje komšije, prijatelje, roditelje, bake i dede od koronavirusa? Svi treba...”

“Da permo ruke sapunom i vodom!” reče Salem sa osmehom. “Znamo, Saro. Ako smo bolesni kašljemo u pregib lakta i umesto rukovanja mašemo jedni drugima. Mi se trudimo da ostanemo kod kuće, ali živimo u gradu prepunom ljudi... a neki od njih ne ostaju kod kuće.”

“Hmm, možda bih mogao da pomognem,” reče Ario. “Oni ne mogu da vide koronavirus, ali... mogu da vide mene! Popnite se na mene i neka svako sedne na jedno krilo. Moja su krila udaljena barem jedan metar!”

Ario je poleteo u nebo sa Salemom i Sarom na svojim krilima. Leteo je iznad grada i počeo da peva. Salem je povikao deci na ulicama:

“Idite, recite svojim porodicama da smo unutra bezbedniji. Najbolje se možemo brinuti jedni o drugima ako ostanemo kod kuće!”

Ljudi su bili zadivljeni onim što su videli. Mahali su Ariu, Salemu i Sari. Poslušali su Salemov savet i otišli svojim kućama.

Ario se vinuo visoko u nebo. Salem je radosno uzviknuo. Pored njih, u oblacima, leteo je avion. Putnici su ih zavidljivo gledali.

“Ljudi će uskoro morati da prestanu da putuju, barem na neko vreme,” reče Salem. “Zatvaraju se granice širom sveta i svi bismo trebali da ostanemo tamo gde jesmo i sa ljudima koje volimo.”

“Čini mi se da se toliko toga promenilo,” reče Sara.
“Ponekad se zbog toga bojim.”

“Može biti zastrašujuće i zbunjujuće kada se stvari menjaju, Saro,” reče Ario. “Kad se ja osećam prestrašeno, udahnem jako sporo i izdahnem vatru!”

Ario je u tom trenutku izdahnuo ogromnu vatrenu kuglu!

“Deco, šta vi radite kada se osećate preplašeno?” upita ih Ario.

“Ja volim da razmišljam o nekome s kim se osećam bezbedno,” reče Sara.

“I ja isto. Mislim na sve ljude koji mi pomažu da se osećam bezbedno, poput moje bake i dede,” reče Salem. “Nedostaju mi. Ne mogu da ih zagrlim jer bih mogao da ih zarazim koronavirusom. Obično ih viđam svakog vikenda.”

“Možete li da se čujete?” upita Sara svog prijatelja.

“O, da!” reče Salem. “Zovu me svakoga dana. Ispričam im o svemu što radim kod kuće. Onda se osećam bolje. I oni se isto tada osećaju bolje.”

“Normalno je da nam nedostaju osobe koje volimo sada kada ne možemo da ih viđamo,” reče Ario. “To pokazuje koliko nam je stalo do njih. Da li biste se osećali bolje da upoznate još heroja?”

“Da, molim te!” uzviknuše Sara i Salem.

“Sjajno, moja prijateljica Saša ima veoma posebnu super moć,” reče Ario. “Idemo!”

I tako su oni leteli nazad prema zemlji i ubrzo sleteli u blizini jednog malog sela. Ispred svoje kuće nalazila se devojčica i brala cveće. Kada je videla Aria i decu koja su mu sedela na krilima, nasmejala se.

“Ario!” uzviknula je. “Moramo biti udaljeni jedno od drugog najmanje jedan metar, pa ću ti poslati zagrljaj! Šta vi svi radite ovde?”

“Osetio sam tvoj zagrljaj koji si mi upravo poslala, Saša,” reče Ario. “Volim kada možemo rečima da pokažemo koliko brinemo, ali i delima. Želeo sam da moji prijatelji nauče nešto o tvojoj super moći.”

“Koja je moja super moć?” upita Saša.

“Od kada se neko iz tvoje porodice razboleo ostaješ kod kuće i ne izlaziš kako ne bi prenela koronavirus drugim ljudima,” reče Ario.

“Da, moj tata je bolestan. Ne sme da izađe iz svoje sobe dok u potpunosti ne ozdravi,” reče Saša.

"Ali nije to tako loše! Kod kuće igramo igre, kuvamo, provodimo vreme u vrtu i zajedno jedemo. Moja braća i ja često plešemo. Čitam knjige i učim jer mi nedostaje škola. Prvo mi je bilo jako čudno da ostanem kod kuće, ali mi se sada čini sasvim normalno."

"Ali to nije uvek lako, Saša," reče Ario.
"Pronalaziš načine kako da se zabaviš i družiš sa ukućanima. To te čini mojim herojem!"
"Svađaš li se ikada sa svojom porodicom?" upita je Salem.

"Ponekad se svađamo," odgovori Saša.

"Moramo da budemo više nego inače pažljivi i razumni i što pre da kažemo izvini. To je prava super moć, jer se tada i mi i druga osoba osećamo bolje. I meni ponekad treba malo vremena nasamo. Ja jako volim da plešem i pevam kada sam sama! A ponekad mogu nazvati i prijatelje..."

"Ali, Ario, šta je sa ljudima koji su daleko od kuće ili nemaju kuću?" upita Sara.

"To je odlično pitanje, Saro," reče Ario.
"Hajde da saznamo."

I tako su se oprostili od Saše i nastavili putovanje. Vazduh je postajao sve topliji dok su sletali na ostrvo okruženo morem.

Tamo su videli kamp pun ljudi.

Jedna devojčica ih je opazila i mahnula im.

“Zdravo Ario, jako sam srećna što te opet vidim!” dovikivala je. “Pokušavamo da budemo udaljeni na jedan metar od drugih, pa ću s tobom pričati odavde. Mnogo bih volela da upoznam tvoje prijatelje! Moje ime je Lejla.”

“Zdravo, Lejla! Ja sam Sara, a ovo je Salem,” dovikne Sara. “Čini mi se kao da pokušavaš da se zaštićiš od koronavirusa. Šta još radiš kako bi se zaštitila?”

“Perem ruke sapunom i vodom!” odgovori Lejla.

“Kašljete li i vi isto u pregib lakta?” upita Salem.

“Možeš li da nam pokažeš kako?” zamoli Lejla. Salem joj pokaza.

“Trudimo se da budemo hrabri, samo sam mnogo zabrinuta oko nečega,” reče Lejla. “Mogu li sa tobom da razgovaram o tome? Čula sam da se neko razboleo i umro i to me je jako uplašilo. Da li je istina da ljudi mogu da umru od koronavirusa?”

Ario je duboko uzdahnuo i seo.

“Da, moji maleni heroji, to je jako čudno,” reče Ario. “Neki se ljudi uopšte ne razbole dok se drugi jako razbole, a neki mogu čak i da umru. Zato moramo svi da budemo mnogo oprezni sa starijim osobama i onima koji imaju druge bolesti jer se oni mogu još više razboleti. Ponekad, kada se osećamo jako uplašeno ili nesigurno, pomaže zamišljanje sigurnog mesta. Hoćete li da pokušate zajedno sa mnom da zamislite svoje sigurno mesto?”

a

Svi su rekli da i Ario ih je zamolio da zatvore oči i zamisle mesto na kojem se osećaju sigurno.

“Setite se vremena ili mesta kada ste se osećali sigurno,” reče Ario.

Tada im je zatražio da mu kažu šta sve vide, kako se osećaju i koje mirise prepoznaju u svom sigurnom mestu. Zatim ih je upitao postoji li neko koga bi hteli da pozovu u svoje sigurno mesto i o čemu bi razgovarali sa tom osobom.

“Kada se osećaš tužno i uplašeno možeš da odeš na svoje sigurno mesto,” reče Ario. “To je tvoja super moć i možeš da je поделиš sa svojim prijateljima i porodicom.

I zapamti da ja brinem o tebi kao i mnogi drugi ljudi. To takođe može da ti pomogne.”

Lejla reče: "Možemo da brinemo jedni o drugima."

"U pravu si, Lejla," odgovori Ario. "Možemo da brinemo jedni o drugima gdegod da se nalazimo. Želiš li kreneš sa nama na naše poslednje putovanje?"

Lejla je odlučila da otputuje s Ariom i svojim novim prijateljima. Sara je bila srećna što im se Lejla pridružila jer je znala da je svima ponekad potrebna pomoć i podrška drugih. Leteli su u tišini, bez reči, ali je Lejla znala da njeni novi prijatelji mnogo brinu o njoj.

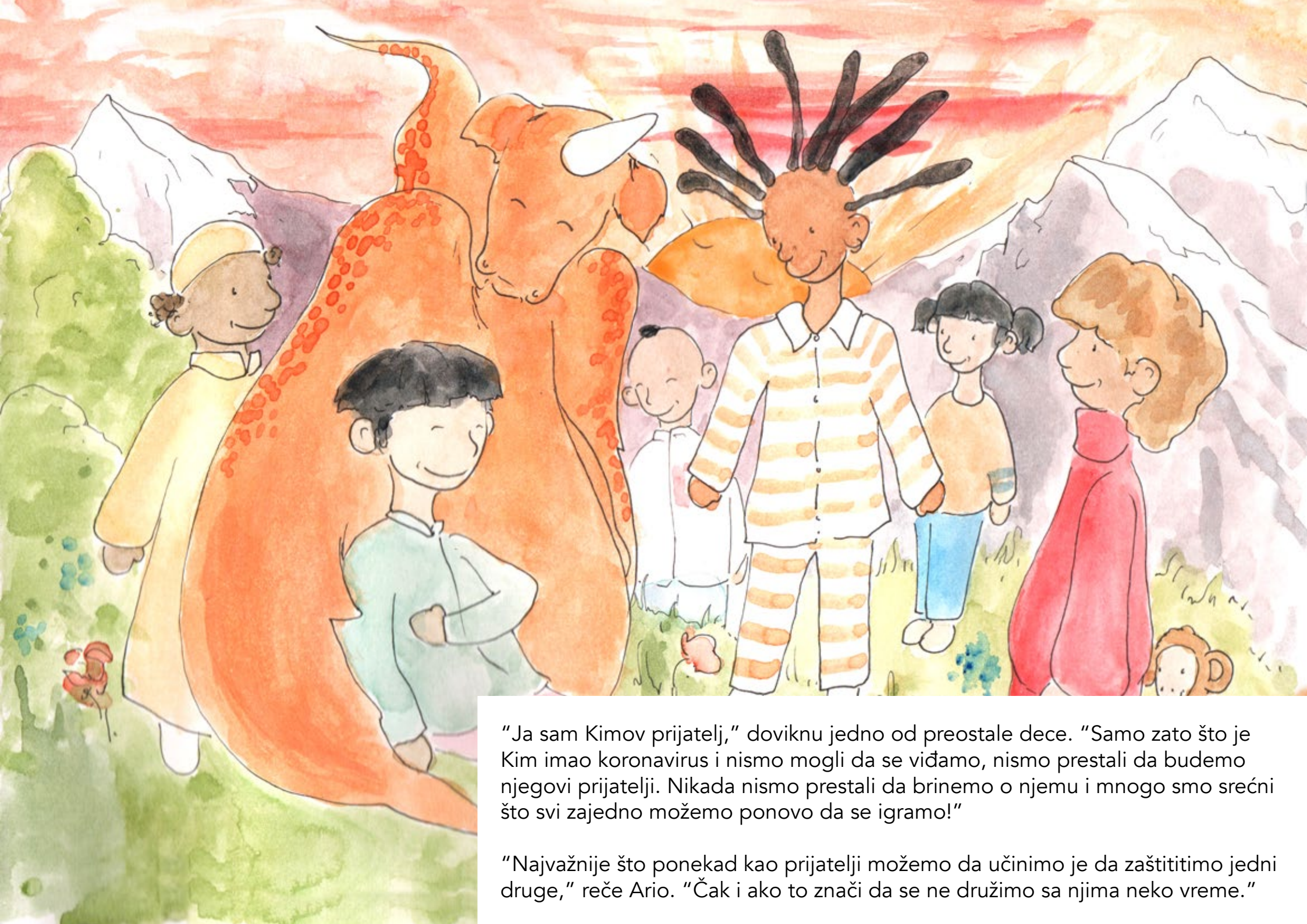
Snežne planine ubrzo su se pojavile na vidiku i Ario je sleteo u mali grad. Grupa dece igrala pored potoka.

“Ario!” uzvikne jedno od njih mašući.

“Zdravo, Kim,” reče Ario. “Društvo, želeo bih da upoznate neke moje prijatelje koji su imali koronavirus i ozdravili.”

“Kako je to bilo?” upita Salem.

“Mnogo sam kašljao i imao temperaturu. Bio sam veoma umoran i nekoliko dana nisam imao volje da se igram,” reče Kim. “Mnogo sam spavao, a porodica se brinula o meni. Neki članovi moje porodice su morali da odu u bolnicu. Medicinske sestre i doktori bili su jako ljubazni i pomogli su im. Nakon nekoliko nedelja, svi smo ponovno bili dobro.”

“Ja sam Kimov prijatelj,” doviknu jedno od preostale dece. “Samo zato što je Kim imao koronavirus i nismo mogli da se vidamo, nismo prestali da budemo njegovi prijatelji. Nikada nismo prestali da brinemo o njemu i mnogo smo srećni što svi zajedno možemo ponovo da se igramo!”

“Najvažnije što ponekad kao prijatelji možemo da učinimo je da zaštitimo jedni druge,” reče Ario. “Čak i ako to znači da se ne družimo sa njima neko vreme.”

“Možemo to da učinimo jedni za druge,” reče Lejla.

“I jednoga dana, opet ćemo moći zajedno da se igramo i da se vratimo u školu,” dodao je Salem.

Došlo je vreme za odlazak kući i vreme da se Sara pozdravi sa svojim novim prijateljima. Obećali su jedni drugima da nikada neće zaboraviti njihovu zajedničku avanturu.

Sara je bila tužna što neće moći da se vide neko vreme. Osećala se mnogo bolje kada se setila šta joj je Kimov prijatelj rekao. Bez obzira na to što ne možemo viđati nama drage osobe, to ne znači da ćemo prestati da ih volimo.

Ario je svu decu vratio njihovim kućama i sačekao da Sara zaspi pre nego što je otišao.

“Možemo li sutra da ponovimo sve ovo?” upita ga Sara.

“Ne, Saro, sada je vreme da budeš sa svojom porodicom,” reče Ario. “Zapamti našu priču. Možeš da zašitiš osobe koje voliš tako što ćeš da pereš ruke i da budeš kod kuće. Ja nikada nisam predaleko. Uvek možeš da budeš sa mnom kada zamisliš svoje sigurno mesto.”

“Ti si moj heroj,” tiho je šapnula.

“Saro, ti si moj heroj, takođe. Heroj si svima onima koji te vole,” reče on.

Sara je utonula u san, a sutradan kada se probudila, Aria više nije bilo. Htela je da razgovara sa njim pa je zamislila svoje sigurno mesto. Posle je nacrtala sve što su videli i naučili na zajedničkom putovanju. Otrčala je kod mame kako bi joj pokazala crtež i ispričala sve novosti.

“Mama, svi zajedno možemo da pomognemo da ljudi budu bezbedni,” kazala je. “Upoznala sam mnogo heroja u mojoj avanturi!”

“O, Saro, u pravu si!” reče joj mama. “Mnogo je ljudi koji štite druge od koronavirusa, kao što su divne medicinske sestre i lekari. Podsetila si me da svi mi možemo da budemo heroji, svakoga dana, Moj najveći heroj si TI.”

